

Bihter Akın

Gaziemir Nevvar Salih İşgören Devlet Hastanesi, İzmir-Turkey
bihterakin@yahoo.com

Yeşim Yeşil, Ummuhan Yücel

Ege University, İzmir-Turkey
yesim.yesil@ege.edu.tr, ummahan.yucel@ege.edu.tr

Bahar Boyacı

Söke Fehime Faik Kocagöz Devlet Hastanesi, Aydın-Turkey
baharboyaci@hotmail.com

DOI	http://dx.doi.org/10.12739/NWSA.2018.13.2.4B0016	
ORCID ID	0000-0002-3591-3630	0000-0003-2847-6978
	0000-0003-3531-8644	0000-0003-1278-8694
CORRESPONDING AUTHOR	Yeşim Yeşil	

DOĞUM ÖNCESİ EĞİTİM SINIFLARINDA VERİLEN EĞİTİMİN GEBELERİN DOĞUM KORKU DÜZEYİ ÜZERİNE ETKİSİ

ÖZ

Bu çalışma, doğum öncesi eğitim sınıflarında verilen eğitimin gebelerin doğum korkusu üzerine etkisini değerlendirmek amacı ile yapılmıştır. Araştırma grubunu Türkiye'nin batı bölgesinde bulunan Aydın ilindeki bir devlet hastanesinin doğum öncesi eğitim sınıfına katılan 121 gebe oluşturmuştur. Verilerin toplanmasında, anket formu ve Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği (W-DEQ) A versiyonu kullanılmıştır. Doğum korkusu; düşük (puan≤37), orta (puan 38-65), ağır (puan 66-84) ve klinik derecede doğum korkusu (puan≥85) olarak sınıflandırılmıştır. Gebelere verilen eğitimin doğum korkusunu azaltmada etkili olduğu görülmüştür. Başta ebeler olmak üzere gebe izlemi yapan sağlık personeli tarafından gebelere yapılacak eğitim ve danışmanlık, kadınların normal ve olumlu doğum deneyimi yaşamalarına katkı sağlayabilir. Normal doğumun korunması ve geliştirilmesi gereksiz tıbbi müdahalenin azaltılmasına katkı sağlayacaktır.

Anahtar Kelimeler: Doğum korkusu, Gebe eğitimi,
Doğum öncesi eğitim, Ebelik, Aydın

EFFECTS OF PREGNANT WOMEN ON BIRTH LEVEL OF BIRTH OF GIVEN PRENATAL EDUCATION TRAINING CLASS

ABSTRACT

In this study, the effects of education given in antenatal education courses on the levels of childbirth fear in pregnant women were evaluated. The study included 121 pregnant women who participated in the antenatal education courses given in a state hospital in Aydın, a province in the western region of Turkey. To collect the study data, a questionnaire and the Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire (W-DEQ) version A were used. The levels of fear of childbirth were categorized as low (scores≤37), moderate (scores between 38 and 65), severe (scores between 66 and 84), and requiring clinical intervention (scores≥85). The training given to the participating pregnant women proved to be effective in reducing the fear of childbirth. The training and counseling to be provided by health personnel particularly by midwives who observe pregnant women may help these women to have vaginal and positive childbirth experiences. Encouragement of giving vaginal birth will reduce unnecessary medical interventions.

Keywords: Fear of childbirth, Pregnant Education,
Prenatal Education, Midwifery, Aydın

How to Cite:

Akın, B., Yeşil, Y., Yücel, U. ve Boyacı, B., (2018). Doğum Öncesi Eğitim Sınıflarında Verilen Eğitimin Gebelerin Doğum Korku Düzeyi Üzerine Etkisi, **Life Sciences (NWSALS)**, 13(2):11-20, DOI: 10.12739/NWSA.2018.13.2.4C0016.

1. GİRİŞ (INTRODUCTION)

Doğum öncesi eğitim hizmeti, hemşire ve ebelerin bağımsız işlevlerini yerine getirebileceği önemli bir alandır. Bu alan sağlık profesyonellerine doğum öncesi dönemde gebelerle iletişim kurabilme, gebelerin gereksinimlerini ve ihtiyaç duyduğu alanları belirleyebilmelerine olanak sağlayan bir alandır. Gebe açısından da doğum deneyimini birlikte paylaşacağı ebelerle ve doğum yapacakları ortamla önceden karşılaşma fırsatı sağlamaktadır. Bu durum gebelerin doğum korku düzeyini azaltmakta, olumlu doğum algı düzeyini ve doğumdan memnuniyet düzeyini arttırmakta; gebelik, doğum ve doğum sonu süreçte maternal-paternal bağlanmayı ve annelerin postpartum dönemde yaşam kalitesini olumlu yönde etkilemektedir [1 ve 4]. Doğum öncesi dönemde verilen bakımın niteliğini ve anne çocuk sağlığı düzeyini artırmak, anne ve baba adaylarının ebeveynliğe geçişini kolaylaştırmak amacıyla doğum öncesi eğitim sınıflarının artırılmasına ve konu ile ilgili daha geniş çaplı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Çalışmada doğum öncesi dönemde verilen eğitimin gebelerin doğum korku düzeyi üzerindeki etkilerini değerlendirmek amaçlanmıştır.

2. ÇALIŞMANIN ÖNEMİ (RESEARCH SIGNIFICANCE)

Kadınların yaklaşık olarak %8-30'unda doğum korkusu görülmekle birlikte [5] bu oran ülkeden ülkeye değişiklik gösterebilmektedir [6]. Bu korkular, doğum esnasında zarar görme, sakat kalma ve bebeğin zarar görmesi gibi korkulardır [7 ve 8]. Gebelik döneminde meydana gelen bu olumsuz duygular, gebelik ve doğum sürecini olumsuz yönde etkilemektedir. Yapılan çalışmalarda fetal distres, kanama, uzamış ya da hızlı doğum [9], ikinci evrenin normalden uzun sürmesi, müdahaleli doğum ve acil sezaryene alınma durumunun doğum korkusu ile ilişkili olduğu belirtilmiştir [10]. Bunların yanı sıra, kadınlar yaşadıkları doğum korkusu yüzünden sezaryen olmakta ve dolayısıyla sezaryen oranları da artış göstermektedir [11 ve 14]. Kadınların doğum esnasında içinde bulunduğu duygusal durum, daha önceki deneyimleri, sosyokültürel durumu ve çevresel faktörlerden etkilenmektedir [15]. Kadınların olumsuz doğum deneyimleri, gebeliğin plansız ya da riskli olması, sosyal destek yetersizliği ve duygusal hassasiyet nedeniyle doğum korkusu oluşabilmektedir [11, 16 ve 22]. Tüm bu sebeplerin yanı sıra kadınların yaşadığı doğum korkusunun en önemli sebeplerinden biri de doğum olayı konusunda bilgisinin yetersiz olması ya da çevreden edindiği yanlış bilgilerdir [23 ve 24]. Yapılan çalışmalar doğum öncesi dönemde verilen eğitimin doğum korkusunu azaltmada etkili olduğunu göstermektedir [25 ve 27]. Gebelerdeki bilgi yetersizliğini gidermek, doğum korkusu nedeniyle giderek artan isteğe bağlı sezaryen oranlarını düşürmek için doğum öncesi eğitim sınıflarının artırılmasına ve daha fazla gebenin bu eğitimlere katılmasına, eğitimlerin etkinliğini değerlendiren çalışmaların yapılmasına ihtiyaç duyulmaktadır.

3. EĞİTİM MÜDAHALE ARAŞTIRMASI (EDUCATIONAL INTERVENTION STUDY)

Bu çalışma; doğum öncesi eğitim sınıflarında verilen eğitimin gebelerin doğum korku düzeyine etkisini belirlemek amacıyla yapılmış bir eğitim müdahale araştırmasıdır.

3.1. Kullanılan Gereçler (Equipment Used)

Araştırmanın verileri araştırmacılar tarafından hastanede yüz yüze görüşme tekniği ile toplanmıştır. Eğitim öncesi sosyo-demografik veri formu, Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi ölçeği A versiyonu uygulanmıştır. Gebelere araştırmacılar tarafından dört hafta boyunca haftada bir kez, iki saatlik süre ile gebelik, doğum, doğum sonrası

döneme ilişkin hazırlanmış standart bir eğitim verilmiştir. Verilen eğitim T.C. Sağlık Bakanlığı tarafından 2014 yılında yayınlanan 2014/28 sayılı Genelge ile standardize edilmiş ve Gebe Bilgilendirme Sınıfı Programı'nda yer alan konular kapsamındadır [28]. Gebelere bilgilendirme ve danışmanlık hizmeti grup eğitimi şeklinde dört oturumda yapılmıştır. Eğitimler, 8-10 kişiden oluşan gruplar halinde yürütülmüştür. Son oturumun bitiminde Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A versiyonu tekrar uygulanmıştır.

- **Sosyo-demografik veri formu:** Gebelerin tanıtıcı özelliklerini saptamak amacıyla araştırmacılar tarafından oluşturulan form 15 sorudan oluşmaktadır. Soru formunda, gebelerin sosyo-demografik özelliklere yönelik beş soru, doğurganlık özelliklerine yönelik 10 soru yer almıştır.
- **Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği (Wijma Delivery Expectancy/Experience Questionnaire (W-DEQ)) A Versiyonu:** Doğum korkusunu belirlemek amacıyla Wijma, Wijma ve Zar (1998) tarafından geliştirilmiştir [29]. Ölçeğin Türkçe geçerlik ve güvenirlik çalışması ülkemizde Körükçü ve arkadaşları (2009) tarafından yapılmış olup ölçeğin Cronbach alfa değeri nulliparlar için 0.88, multiparlar için 0.90 ve toplam grup için 0.89 olarak bulunmuştur [30]. Bu çalışmada Cronbach alfa katsayısı 0.92 olarak bulunmuştur. Körükçü ve arkadaşları ölçeğin 28-40. haftalar arasındaki gebelere uygulanabileceğini önermişlerdir. Ölçek, 33 maddeden oluşmakta ve yanıtlar 0'dan 5'e kadar numaralandırılmış olup, altılı likert tiptedir. 0 "tamamen", 5 ise "hiç" şeklinde ifade edilmektedir. Ölçekten alınabilecek minimum puan 0 iken, maksimum puan 165'dir. Puanların yüksek olması kadınların yaşadığı doğum korkusunun yüksek olduğunu göstermektedir. Ölçekte bulunan negatif yüklü sorular (2, 3, 6, 7, 8, 11, 12, 15, 19, 20, 24, 25, 27, 31. sorular) ölçümde uyum sağlamak amacı ile ters yönde çevrilerek hesaplanmaktadır. Körükçü ve arkadaşları WİJMA Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği puanlarını dört alt grupta değerlendirmişlerdir. Bunlar; düşük (puan≤37), orta (puan=38-65 arasında olanlar), ağır (puan=66-84) ve klinik (puan≥85) derecede doğum korkusu yaşayan gebelerdir [30].

3.2. Araştırmanın Örnekleme (The Study of Sampling)

Araştırmanın evrenini T.C. Sağlık Bakanlığı'na bağlı bir ilçe Devlet Hastanesi'ne 1 Haziran 2016-30 Ekim 2016 ile 1 Temmuz 2017-30 Eylül 2017 tarihleri arasında Doğum Öncesi Eğitim Sınıfı'na katılan 3. Trimester (28-36 hafta arası) gebeler oluşturmuştur. Araştırmanın örneklem büyüklüğü hesaplanırken power (güç) analizi yapılmış, I. tip hata $\alpha=0.05$, II. tip hata $\beta=0.2$ (power=%80) olmak üzere gerekli örneklem sayısı 110 olarak hesaplanmıştır. Örnekleme hesaplanan bu sayının üzerine %10 eklenerek 121 gebe dahil edilmiştir. Araştırma 18 yaş ve üzerinde, Türkçe okuma yazma bilen, gebeliği riskli olmayan ve gönüllü gebeler ile yürütülmüştür.

3.3. Verilerin Analizi ve Değerlendirilmesi (Analysis and Evaluation of Data)

Veriler SPSS 16.0 programı ile çözümlenmiştir. Ölçüm değerleri ortalama \pm standart hata, sayısal veriler ise sayı-yüzde tabloları ile sunulmuştur. Eğitim öncesi ve eğitim sonrası ölçek puan ortalamaları bağımlı gruplarda t-testi ile analiz edilmiştir.

3.4. Araştırma Etiği (Research Ethics)

Araştırma öncesinde T.C. Adnan Menderes Üniversitesi Tıp Fakültesi Hastanesi Klinik Araştırmalar Etik Kurulu'ndan (08.10.2014 tarih ve 14-7/11 sayılı etik kurul izni) gerekli izinler alınmıştır. Araştırmaya katılan gebelerin çalışma hakkında bilgilendirilmiş onamları yazılı olarak alınmıştır.

4. BULGULAR ve TARTIŞMA (FINDINGS AND DISCUSSION)

Gebelerin eğitim öncesinde ilk karşılaşmada elde edilen tanımlayıcı özellikleri ve bu özelliklere göre dağılımları Tablo 1'de gösterilmiştir.

Tablo 1. Gebelerin sosyo-demografik özelliklerine ilişkin bulgular
(Table 1. Findings regarding the socio-demographic characteristics
of the pregnant)

Değişkenler	N	%
Yaş (Yıl)		
18-21	26	21.5
22-25	64	52.9
26-29	26	21.5
30-34	5	4.1
Eğitim Düzeyi		
Ortaokul	19	15.7
Lise	17	14.0
Ön Lisans	29	24.0
Üniversite	38	31.4
Üniversite Üzeri	18	14.9
Çalışma Durumu		
Çalışıyor	55	45.5
Çalışmıyor	66	54.5
Sosyal Güvence Durumu		
Var	108	89.3
Yok	13	10.7
Toplam	121	100.0

Araştırmaya katılan tüm gebelerin yaş ortalaması 23.73 ± 3.33 'dür (en düşük 18, en yüksek 34). Gebelerin %85'i lise ve üzeri eğitime sahiptir ve yaklaşık yarısı çalışmaktadır. Sosyal güvence durumlarına bakıldığında %89.3'ünün sosyal güvencesinin olduğu saptanmıştır (Tablo 1). Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması (2013) verilerine göre kadınların %31.1'i lise ve üzeri eğitimlidir [31]. Bu durum gebe bilgilendirme sınıfına eğitim düzeyi yüksek gebelerin katıldığını göstermektedir. İstanbul ilinde bir eğitim araştırma hastanesinde gebe bilgilendirme programına katılan kadınların %70'inin lise ve üzeri eğitime sahip olduğu bildirilmiştir [32]. Aynı çalışmada gebelerin %37.1'i halen çalışırken, %18.6'sının ise gebelikten önce çalıştığı saptanmıştır [32]. Aynı ilde yapılan başka bir çalışmada, bir tıp fakültesi hastanesi polikliniğine başvuran gebelere verilen eğitime katılanların %50'sinin lise ve üzeri eğitimli olduğu bildirilmiştir [33].

Tablo 2. Gebelerin doğurganlık özelliklerine ilişkin bulgular
(Table 2. Findings regarding fertility characteristics of the pregnant)

Değişkenler	N	%
İlk Gebelik Yaşı		
15-18	10	8.3
19-24	85	70.2
25-30	26	21.5
Gebelik Sayısı		
1.Gebelik	64	52.9
2.Gebelik	54	44.6
3.Gebelik	2	1.7
4.Gebelik	1	0.8
Parite		
Primipar	64	52.9
Multipar	57	47.1
Ölü Doğum Yapma Durumu		
Evet	2	1.7
Hayır	119	98.3
Düşük Yapma Durumu		
Evet	6	4.9
Hayır	115	95.1
Gebeliği İsteme Durumu		
Evet	121	100.0
Önceki Doğum Şekli		
Vajinal Doğum	29	58.0
Sezaryen İle Doğum	21	42.0
Toplam	121	100.0

Gebelerin obstetrik öykülerine ilişkin sonuçlar Tablo 2'de sunulmuştur. Kadınların %70.2'sinin ilk gebeliğini 19-24 yaş arasında geçirdiği, %52.9'unun ilk gebelikleri olduğu görülmektedir. Ölü ve düşük yapma durumlarına bakıldığında daha önce iki gebenin ölü doğum ve altı gebenin düşük yaptığı tabloda görülmektedir. Katılımcıların tamamının isteyerek gebe kaldıkları belirlenmiştir. Daha önceki doğum şekillerine bakıldığında %58.0'sinin vajinal doğum ve %42.0'sinin sezaryen ile doğum yaptığı saptanmıştır.

Tablo 3. Gebelerin eğitim öncesi ve eğitim sonrası wijma doğum beklentisi/deneyimi ölçeği (W-DEQ) A versiyonu puan ortalamalarının karşılaştırılması

(Table 3. Comparison of the pregnant's pre and post education mean scores of Wijma Delivery Expectancy/experience Questionnaire (W-DEQ) Version A)

Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A Versiyonu Puanları	Ort±SD	İstatistik Analizi*
Eğitim öncesi	61.13±26.00	t=11.226
Eğitim sonrası	30.83±11.01	p=0.000

*Bağımlı gruplarda t testi

Araştırmada eğitim uygulanmadan önce ve sonraki Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi A versiyonu Ölçeği'nden elde edilen puanlar Tablo 3'te verilmiştir. Eğitim öncesinde ölçekten elde edilen puan ortalaması 61.13 iken, eğitim sonrası ölçek puan ortalamasının 30.83'e düştüğü ve iki grup arasında istatistiksel olarak anlamlı bir fark olduğu bulunmuştur (p<0.05).

Tablo 4. Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği (W-DEQ) A Versiyonu Puanlarına Göre Gebelerin Eğitim Öncesi ve Eğitim Sonrası Doğum Korkusu Düzeyleri

(Table 4. According to Wijma Delivery Expectancy/experience Questionnaire (W-DEQ) Version A scores, pregnant's pre and post education grade of delivery fear)

Doğum Korkusu	Eğitim Öncesi Korku Düzeyi		Eğitim Sonrası Korku Düzeyi	
	n	%	n	%
Düşük derecede korku (W-DEQ puanı ≤ 37)	26	21.5	76	62.8
Orta derecede korku (W-DEQ puanı 38-65)	26	21.5	45	37.2
Ağır derecede korku (W-DEQ puanı 66-84)	52	43.0	-	-
Klinik derecede korku (W-DEQ puanı ≥ 85)	17	14.0	-	-
Toplam	121	100.0	121	100.0

Eğitim öncesinde ve eğitim sonrasında Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A versiyonu'nun korku derecelerine göre sınıflanmış hali Tablo 4'te verilmiştir. Araştırmamızda eğitim öncesinde gebelerin %14.0'ının klinik, %43.0'ının ağır ve %21.5'inin orta ve %21.5'inin düşük derecede doğum korkusu yaşadıkları görülmektedir. Gebelerin eğitim öncesi Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A versiyonu puan ortalaması 61.13 ± 26.0 (en düşük:9, en yüksek:110) olup gebelerin orta derecede (puan 38-65 arasında olanlar) doğum korkusuna sahip oldukları görülmüştür. Eğitim sonrası doğum korku düzeyleri incelendiğinde, gebelerin %62.8'inin düşük, %37.2'sinin orta düzeyde doğum korkusunun olduğu; ağır ve klinik düzeyde korku düzeyi yaşamadıkları görülmüştür.

Eğitim öncesi Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği puan ortalamaları 61.13 ± 26.0 'dan eğitim sonrası 30.83 ± 11.01 'e (en düşük:9, en yüksek:61) düşmüş olup, eğitim öncesi ve eğitim sonrası puan ortalaması arasında anlamlı bir azalma saptanmıştır. Ankara'da yapılan bir çalışmada gebelerin eğitim öncesi Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A versiyonu puan ortalaması 66.4 ± 28.1 ile çalışmamız ile benzerlik göstermektedir [34]. Bununla birlikte çalışmamızda belirlenen eğitim öncesi korku düzeyi ülkemizde Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A Versiyonu'ndan yararlanılarak yapılan bazı çalışmalarda tespit edilen doğum korku düzeylerine göre düşüktür [35 ve 36]. İstanbul İlinde bir devlet hastanesinde doğumhaneye başvuran gebelerde doğum korkusu ölçek puanı 85.63 ± 13.76 olarak saptanmış olup doğum korkusunun klinik düzeyde olduğu görülmüştür [35].

Antalya ilinde bir eğitim ve araştırma hastanesi kadın doğum polikliniklerine başvuran gebelerin doğum korkusu ölçek puanı 79.9 ± 17.3 olup korku düzeyinin ağır derecede olduğu görülmüştür [36]. İzmir'de bir üniversite hastanesinin gebe polikliniğine başvuran gebelerde aynı ölçek aracılığı ile doğum korkusunun değerlendirildiği bir çalışmada, belirlenen korku düzeyi (46.4 ± 31.2) bizim çalışmamıza göre daha düşüktür [37]. Uluslararası ve ulusal düzeyde yapılan çalışmalarda gebelere verilen farklı eğitimlerin kadınların doğum korkusunu azalttığı bildirilmiştir [4, 34, 38 ve 39]. Ülkemizde Karabulut ve arkadaşlarının (2015) sağlıklı gebelik, doğum ve nefes egzersizleri, bebek bakımı, emzirme ve doğum sonrası aile planlaması konularına yer verilen eğitim müdahalesi sonrası

gebelerin korku düzeylerinde anlamlı azalma olduğu bildirilmiştir [4]. Gebelere verilen eğitimler kadınların gebelik, doğum, lohusalık ve bebek bakımı konularında bilgilerini arttırmaktadır [32]. Eğitim konularında katılımcıların bilgi düzeylerinin artması eğitim müdahaleleri sonrası beklenen bir sonuçtur. Bununla birlikte eğitimlerin gebelerin algı, tutum ve davranışlarını da olumlu etkilediği görülmektedir [40]. Ülkemizde 2015 yılına kadar yapılan doğuma hazırlık eğitimleri ile ilgili araştırmaları değerlendiren bir gözden geçirme çalışmasında, doğuma hazırlık eğitimlerine katılan gebelerin, gebelik dönemini daha rahat geçirdikleri, doğum eylemini daha olumlu algıladıkları, emzirmelerinin daha başarılı olduğu saptanmıştır [40]. Akın ve Çeber Turfan'ın (2016) yaptığı araştırmada ise eğitim alan gebelerin doğum memnuniyetlerinin arttığı belirlenmiştir [1].

5. SONUÇ VE ÖNERİLER (CONCLUSION AND RECOMMENDATIONS)

Sonuç olarak bir devlet hastanesinin gebe bilgilendirme sınıfına katılan gebeler ile yürütülen bu araştırmada, gebe eğitim sınıflarına ağırlıklı olarak eğitim seviyesi yüksek ve çalışan gebelerin katıldığı görülmüştür. Gebe bilgilendirme sınıflarında verilen eğitimin gebelerin doğum korkusu azaltmada etkili olduğu saptanmıştır. Yapılan çalışmalar özellikle sosyo-ekonomik düzeyi kötü gebelerin antenatal bakıma ve eğitime daha fazla gereksinimi olduğunu göstermektedir. Gebe bilgilendirme sınıfına katılımı etkileyen faktörleri değerlendiren çalışmalara gereksinim vardır. Ayrıca, gebe bilgilendirme sınıflarının ve eğitimlerinin yaygınlaştırılması ve tüm gebelerin katılımının sağlanması gerekir. Gebe eğitimlerinin birinci basamak ve ikinci basamak sağlık kurumlarında rutin hizmetin bir parçası olarak bütüncül hizmet anlayışı ile entegre şekilde sunulmasına ihtiyaç vardır.

TEŞEKKÜR (ACKNOWLEDGMENTS)

Çalışmaya katılım sağlayan tüm gebelere teşekkür ederiz.

NOT (NOTICE)

Bu çalışma, 5-8 Eylül 2017 tarihleri arasında Tiflis (Gürcistan)'da düzenlenen 2nd International Science Symposium'da sözlü bildiri olarak sunulmuştur.

KAYNAKLAR (REFERENCES)

- [1] Akın, B. ve Çeber Turfan, E., (2016). Doğuma Hazırlık Eğitimi Alan ve Almayan Gebelerin Doğumdan Memnuniyetlerinin Değerlendirilmesi. Uluslararası Hakemli Kadın Hastalıkları ve Anne Çocuk Sağlığı Dergisi, Sayı:8, ss:1-16.
- [2] DOI: 10.17367/JACSD.2016823639.
- [3] Kaya, F. ve Serin, Ö., (2008). Doğum Öncesi Bakımın Niteliği. Türk Jinekoloji ve Obstetrik Derneği Dergisi, 2008, Cilt:5 Sayı:1, ss:28-35.
- [4] İşbir, G.G., Serçekuş, P. ve Çoker, H., (2015). Doğuma Hazırlık Eğitiminin Doğum Deneyimi Ve Doğumdan Memnuniyet Üzerine Etkisinin İncelenmesi. Türkiye Klinikleri Doğum Ve Kadın Sağlığı Hemşireliği Özel Sayısı, Sayı:1, ss:10-5.
- [5] Karabulut, Ö., Coşkun Potur, D., Doğan Merih, Y., Cebeci Mutlu, S., and Demirci, N., (2015). Does Antenatal Education Reduce Fear of Childbirth? International Nursing Review, Volume:27, pp:1-8 DOI: 10.1111/inr.12223.
- [6] Hildingsson, I., Haines, H., Karlström, A., and Nystedt, A., (2017). Presence and Process of Fear of Birth During Pregnancy- Findings From a Longitudinal Cohort Study. Women Birth,

- Volume:30, Number:5, pp:242-247,
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2017.02.003>.
- [7] Lukasse, M., Schei, B., and Ryding, E.L., (2014). Bidens Study Group. Prevalence and associated factors of fear of childbirth in six European countries. *Sex Reprod Healthc*, Vol:5, Issue:3, pp:99-106. DOI:10.1016/j.srhc.2014.06.007.
- [8] Kitapçioğlu, G., Yanikkerem, E., Sevil, Ü. ve Yüksel, D., (2008). Gebelerde Doğum ve Postpartum Döneme İlişkim Endişeler: Bir Ölçek Geliştirme ve Validasyon Çalışması. *ADÜ Tıp Fakültesi Dergisi*, Cilt:9, Sayı:1, ss:47-54.
- [9] Billert, H., (2007). Tokophobia-a Multidisciplinary Problem. *Ginekologia Polska*, Volume:78, pp:807-811.
- [10] Özbaşaran, F.U., (1997). Primipar Annelerin Doğumlarına ilişkin Duygu ve Düşünceleri. *Perinataloji Dergisi*, Sayı:5, ss:3-4.
- [11] Handelzalts, J.E., Becker, G., Ahren, M.P., Lurie, S., Raz, N., Tamir, Z., and Sadan, O., (2005). Personality, fear of Childbirth and Birth Outcomes in Nulliparous Women. *Arch Gynecol Obstet*, Volume:291, Number:5, pp:1055-62. DOI:<https://doi.org/10.1007/s00404-014-3532-x>.
- [12] Saisto, T., Salmela-Aro, K., Nurmi, J., and Halmesma, E., (2001). Psychosocial Characteristics of Women and Their Partners Fearing Vaginal Childbirth. *Br J Obstet Gynaecol*, Volume:108, Number:5, pp:492-8. DOI: 10.1111/j.1471-0528.2001.00122.x.
- [13] Eriksson, C., Jansson, L., and Hamberg, K., (2006). Women's Experiences of Intense Fear related to Childbirth Investigated in a Swedish Qualitative Study. *Midwifery*, Volume:22, Number:3, pp:240-248. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.midw.2005.10.002>.
- [14] Haines, H.M., Rubertsson, C., Pallant, J.F., and Hildingsson, I., (2012). The influence of Women's Fear, Attitudes and Beliefs of Childbirth on Mode and Experience of Birth. *BMC Pregnancy Childbirth*, Volume:12, Volume:55. DOI: <https://doi.org/10.1186/1471-2393-12-55>.
- [15] Demšar, K., Svetina, M., Verdenik, I., Tul, N., Blickstein, I., and Globevnik Velikonja, V., (2018). Tokophobia (fear of childbirth): Prevalence and Risk Factors. *J. Perinat. Med*, Volume:46, Number:2, pp:151-154. DOI: <https://doi.org/10.1515/jpm-2016-0282>.
- [16] Rabinerson, D., Stolovitch, N., and Gabbay-Benziv, R., (2014). Tocophobia--its origin, prevalence and implications. *Harefuah*, Volume:153, Number:5, pp:292-4.
- [17] Larsson, B., Karlström, A., Rubertsson, C., Ternström, E., Ekdahl, J., Segeblad, B., and Hildingsson, I., (2017). Birth preference in women undergoing treatment for childbirth fear: A randomised controlled trial. *Women Birth*, Volume:30, Number:6, pp:460-467. DOI: <https://doi.org/10.1016/j.wombi.2017.04.004>.
- [18] Laursen, M., Hedegaard, M., and Johansen, C., (2008). Fear of Childbirth: Predictors and Temporal Changes Among Nulliparous Women in the Danish. *National Birth Cohort BJOG*, Volume:115, Number:3, pp:354-60. DOI: 10.1111/j.1471-0528.2007.01583.x.
- [19] Størksen, H.T., Garthus-Niegel, S., Vangen, S., and Eberhard Gran, M., (2013). The Impact of Previous Birth Experiences on Maternal Fear of Childbirth. *Acta Obstet Gynecol Scand*, Volume:92, Number:3, pp:318-24. DOI: 10.1111/aogs.12072.
- [20] Sjögren, B., (1997). Reasons for Anxiety About Childbirth in 100 Pregnant Women. *Journell of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology*, Volume:18, pp:266-272.
- [21] DOI: <https://doi.org/10.3109/01674829709080698>.

- [23] Saisto, T., Ylikorkkala, O., and Halmesmaki, E., (1999). Factors Associated with Fear of Delivery in Second Pregnancies. *Obstetrics and Gynecology*, Volume:94, pp:679-682.
- [24] DOI: [https://doi.org/10.1016/S0029-7844\(99\)00413-5](https://doi.org/10.1016/S0029-7844(99)00413-5).
- [25] Nilsson, C. and Lundgren, I., (2009). Women's Lived Experience of Fear of Childbirth. *Midwifery*, Volume:25, pp:1-9.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.midw.2007.01.017>.
- [26] Aksoy, A.N., Ozkan, H., and Gundogdu, G., (2015). Fear of Childbirth in Women with Normal Pregnancy Evolution. *Clin Exp Obstet Gynecol*, Volume:42, Number:2, pp:179-83.
- [27] DOI: 10.12891/ceog1762.2015.
- [28] Kasai, K.E., Nomura, RM., Benute, GR., de Lucia, MC., and Zugaib, M., (2010). Women's Opinions about Mode of Birth in Brazil: A Qualitative Study in a Public Teaching Hospital. *Midwifery*, Volume:26, Number:3, pp:319-326.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.midw.2008.08.001>.
- [29] Özkan, S., Sakal, F.N., Avcı, E., Civil, E.F. ve Tunca, M.Z., (2013). Kadınların Doğum Yöntemi Tercihi ve İlişkili Faktörler. *Türkiye Halk Sağlığı Dergisi*, Cilt:11, Sayı:2, ss:59-71.
- [30] Kızıllırmak, A. and Başer, M., (2016). The Effect of Education given to Primigravida Women on Fear of Childbirth Applied Nursing Research, Volume: 29, pp:19-24.
- [31] DOI: <https://doi.org/10.1016/j.apnr.2015.04.002>.
- [32] Serçekuş, P. and Başkale, H., (2016). Effects of Antenatal Education on Fear of Childbirth, Maternal Self-efficacy and Parental Attachment. *Midwifery*, Volume:34, pp:166-172.
DOI: <https://doi.org/10.1016/j.midw.2015.11.016>.
- [33] İsbir, G.G., İnci, F., Önal, H., and Dikmen Yıldız, P., (2016). The Effects of Antenatal Education on Fear of Childbirth, Maternal Self-efficacy and Post-Traumatic Stress Disorder [PTSD] Symptoms Following Childbirth: an Experimental Study. *Applied Nursing Research*, Volume:32, Number:2, pp:227-232.
- [34] DOI: <https://doi.org/10.1016/j.apnr.2016.07.013>.
- [35] Gebe Bilgilendirme Sınıfı Genelgesi,
http://kadinureme.thsk.saglik.gov.tr/Dosya/Daire_calismalari/geb_ebilgillink.pdf, Erişim tarihi: 02 Ocak 2016.
- [36] Wijma, K., Wijma, B., and Zar, M., (1998). Psychometric Aspects of the W-DEQ; A New Questionnaire for the Measurement of Fear of Childbirth. *Journal of Psychosomatic Obstetrics and Gynaecology*, Volume:19, pp:84-97.
- [37] Körükçü, Ö.H., (2009). Wijma Doğum Beklentisi/Deneyimi Ölçeği A Versiyonun Gerçeklik ve Güvenirlik Çalışması, Yüksek Lisans Tezi. Antalya: Akdeniz Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü.
- [38] Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü (2014). 2013 Türkiye Nüfus ve Sağlık Araştırması. Hacettepe Üniversitesi Nüfus Etütleri Enstitüsü, T.C. Kalkınma Bakanlığı ve TÜBİTAK, Ankara, Türkiye.
- [39] Turgut, N., Güldür, A., Çakmakçı, H., Şerbetçi, G., Yıldırım, F., Yumru, E.D., Bebek, A. ve Gülova, S.S., (2017). Gebe Okulunda Eğitim Alan Gebelerin Bilgi Düzeyleri Üzerine Bir Araştırma. G.O.P. Taksim E.A.H. JAREN, Cilt:3, Sayı:1, ss:1-8.
DOI: 10.5222/jaren.2017.001.
- [40] Altıparmak, S. ve Coşkun, A.M., (2016). Doğum Öncesi Verilen Eğitimin Gebenin Bilgi Düzeyi İle Memnuniyet Durumuna Etkisi. *Journal of Human Sciences*, Cilt:13, Sayı:2, ss:2610-2624.
DOI: <https://doi.org/10.14687/jhs.v13i2.3744>.

- [41] Subaşı, B., Özcan, H., Pekçetin, S., Göker, B., Tunç, S. ve Budak, B., (2013). Doğum Eğitiminin Doğum Kaygısı ve Korkusu Üzerine Etkisi. Selçuk Tıp Dergisi, Cilt:29, Sayı:4, ss:165-167.
- [42] Şahin, N., Dinç, H. ve Dişsiz, M., (2009). Gebelerin Doğuma İlişkin Korkuları Ve Etkileyen Faktörler. Zeynep Kamil Tıp Bülteni, Cilt:40, Sayı:2, ss:57-62.
- [43] Körükcü, Ö., Deliktaş, A., Aydın, R. ve Kabukcuoğlu, K., (2017). Gebelikte Psikososyal Sağlık Durumu İle Doğum Korkusu Arasındaki İlişkinin İncelenmesi. Clinical Experimental Health Science 2017. DOI: 10.5152/clinexphealthsci.2017.359 Erişim Tarihi: Kasım 2016.
- [44] Güleç, D., Öztürk, R., Sevil, Ü. ve Kazandı, M., (2014). Gebelerin Yaşadıkları Doğum Korkusu İle Algıladıkları Sosyal Destek Arasındaki İlişki. Türkiye Klinikleri J Gynecol Obst, Cilt:24, Sayı:1, ss:36-41.
- [45] Toohill, J., Fenwick, J., Gamble, J., and Creedy, D.K., (2014). Prevalence of Childbirth Fear in an Australian Sample of Pregnant Women. BMC Pregnancy Childbirth, Volume:14, Number:275, pp:1-10. DOI: <https://doi.org/10.1186/1471-2393-14-275>.
- [46] Fenwick, J., Gamble, J., Nathan, E., Bayes, S., and Hauck, Y., (2009). Pre- and Postpartum Levels of Childbirth Fear and the Relationship to Birth Outcomes in a Cohort of Australian Women. J Clin Nurs, Volume:18, Number:5, pp:667-77. DOI: 10.1111/j.1365-2702.2008.02568.x.
- [47] Okumuş, H., Yenal, K., Ozan, Y.D., and Öztürk, E., (2015). Ülkemizde Doğuma Hazırlık Sınıflarına İlişkin Yapılan Bilimsel Çalışmalar: Literatür Derlemesi. Türkiye Klinikleri Doğum Ve Kadın Sağlığı Hemşireliği Özel Sayısı, Cilt:1, Sayı:1, ss:16-24.